

Riksdagens svar Rsv 59/2026 rd – RP 197/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av yrkeshögskolelagen och lagen om studiestöd

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av yrkeshögskolelagen och lagen om studiestöd (RP 197/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 3/2026 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att statsrådet ser till att det i samband med den pågående reformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården föreskrivs om rätt att utöva förstavårdaryrket som legitimerad yrkesutbildad person.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 8 § 2 mom., 10 § 1 och 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 1 mom., 12 a § 1 mom., 13 § 1 mom., rubriken för 13 a §, 13 a § 1 mom., 28 § 1 och 2 mom., 30 § 3 mom. och 37 § 2 mom.,

av dem 10 § 1 mom. och 28 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1368/2018, 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 415/2016, 12 a § 1 mom., 13 § 1 mom., rubriken för 13 a § samt 13 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 659/2024, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 325/2015 och 37 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1173/2014, och

fogas till lagen en ny 11 b §, till 14 §, sådan den lyder i lagarna 325/2015 och 1368/2018, ett nytt 4 mom. och till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1173/2014, 537/2017 och 1368/2018, ett nytt 6 mom. som följer:

Riksdagens svar RSV 59/2026 rd

8 §

Utbildningsuppgift

I tillståndet bestäms om rätten att i yrkeshögskolan ordna behövlig lärarutbildning för lärare och blivande lärare i yrkeshögskolor och inom yrkesinriktad utbildning (*yrkespedagogisk lärarutbildning*). I tillståndet kan bestämmas att yrkeshögskolan ska erbjuda utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare.

10 §

Undervisningen vid yrkeshögskolorna

En yrkeshögskola ger inom ramen för sitt tillstånd undervisning som leder till högskoleexamen, utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt yrkespedagogisk lärarutbildning. Dessutom får yrkeshögskolan ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller delar av examina i form av fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. Yrkeshögskolan kan dessutom ordna yrkespedagogisk lärarutbildning som fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier. Närmare bestämmelser om studierna inom den yrkespedagogiska lärarutbildningen, om deras struktur och omfattning, om målen för kunnandet för studierna och om genomförandet av studierna utfärdas genom förordning av statsrådet. En yrkeshögskola ska utfärda betyg över studier som slutförts vid yrkeshögskolan. Bestämmelser om betyg som utfärdas av en yrkeshögskola utfärdas genom förordning av statsrådet.

Som öppna yrkeshögskolestudier eller som andra fristående studier kan bedrivas sådana till en yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen hörande studier och sådana till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning hörande studier samt sådan yrkespedagogisk lärarutbildning för vilka yrkeshögskolan beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt.

11 §

Examina och grunderna för examina

Till en examen som har avlagts vid en yrkeshögskola fogas namnet på utbildningsområdet samt examensbenämningen och i fråga om yrkeshögskoleexamen vid behov förkortningen YH och i fråga om högre yrkeshögskoleexamen förkortningen högre YH. Till en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet som har avlagts vid en yrkeshögskola och till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats fogas också examensbenämningen

- 1) förstavårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till förstavårdare,
- 2) barnmorska (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till barnmorska,

Riksdagens svar RSv 59/2026 rd

3) hälsovårdare (YH) på basis av slutförd reglerad utbildning till hälsovårdare.

11 b §

Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare

Vid yrkeshögskolorna kan genomgå sådan utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som ger färdigheter för arbete eller uppgifter inom yrket i fråga. En förutsättning för att en studerande ska kunna genomgå en sådan utbildning är avlagd yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet där examensbenämningen sjukskötare (YH) är tillfogad, tidigare examen som sjukskötare på institutnivå eller sjukskötarutbildning som genomgåts utomlands. Utbildningarna kan genomgå efter slutförd sjukskötarutbildning. Utbildningen till förstavårdare och utbildningen till hälsovårdare kan också vardera genomgå i form av en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildningen. Närmare bestämmelser om studiernas omfattning, om målen för kunnandet för studierna och om genomförande av studierna utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen, utbildningarna till förstavårdare, barnmorska och hälsovårdare och den yrkespedagogiska lärarutbildningen samt urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande. En yrkeshögskola kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen och för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.

12 a §

Ansökningsavgift

Utbildningsstyrelsen tar ut en terminsvis ansökningsavgift av dem som ansöker om att studera för en examen eller studera en utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare eller en yrkespedagogisk lärarutbildning. Att avgiften har betalats är en förutsättning för att ansökan ska behandlas.

13 §

Uppdragsutbildning

En yrkeshögskola kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en

Riksdagens svar RSv 59/2026 rd

internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*). Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare samt yrkespedagogisk lärarutbildning kan också ordnas som uppdragsutbildning.

13 a §

Avgifter som tas ut för utbildning på främmande språk

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och av studerande som antagits till en utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare eller till en yrkespedagogisk lärarutbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska ska yrkeshögskolan ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Yrkeshögskolans årliga avgiftsintäkter ska täcka kostnaderna för att ordna utbildning för de studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift, inklusive kostnaderna för stipendier och andra understöd som betalats till dessa studerande. Stipendier och understöd som betalas genom donationer eller bidrag från källor utanför yrkeshögskolan för att stödja studerande som är skyldiga att betala läsårsavgift beaktas inte i kostnaderna för anordnande av utbildningen. Yrkeshögskolan beslutar om hur beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildning, uttagandet av avgifter samt utbetalningen av stipendier och andra understöd ordnas.

14 §

Undervisningsplaner och målsatta tider för studierna

Studier inom utbildning till förstavårdare och utbildning till barnmorska ska till sin längd motsvara heltidsstudier på ett och ett halvt läsår. Studier inom hälsovårdarutbildning ska till sin längd motsvara heltidsstudier på ett läsår. Om utbildning till förstavårdare eller hälsovårdare genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med utbildning som leder till sjukskötarexamen (YH), ska studiernas sammanlagda längd motsvara heltidsstudier på fyra läsår.

25 §

Behörighet för yrkeshögskolestudier

Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan antas den som har avlagt yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet där examensbenämningen sjukskötare (YH) är tillfogad eller den som har avlagt examen som sjukskötare på institutnivå. Till utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare kan dessutom antas den som har avlagt en motsvarande utländsk examen och som har rätt att i Finland självständigt utöva sjukskötaryrket som legitimerad

Riksdagens svar RSv 59/2026 rd

yrkesutbildad person. Till förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som genomförs som en enhetlig utbildning tillsammans med sjukskötarutbildning kan antas den som har genomgått sådan utbildning som anges i 1 mom.

28 §

Antagning av studerande

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen eller för att genomgå specialiseringsutbildning, förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning eller yrkespedagogisk lärarutbildning.

Yrkeshögskolan antar överflyttande studerande. Med överflyttande studerande avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen eller till en förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning och vars studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras. Överflyttande studerande inom yrkeshögskolan kan antas separat från övriga överflyttande studerande.

30 §

Studierätt

Yrkespedagogiska lärarutbildningsstudier får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Lärarutbildningsstudier som är avsedda att genomföras på deltid ska slutföras på tre år. Utbildning till förstavårdare, utbildning till barnmorska och utbildning till hälsovårdare får slutföras inom en tid som är ett år längre än den målsatta tiden. Sådan utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare som är avsedd att genomgå på deltid ska slutföras på tre år.

37 §

Bedömning av studieprestationer och tillgodoräknande av studier

En studerande får vid avläggande av examen eller vid genomförande av specialiseringsutbildning, yrkespedagogisk lärarutbildning eller utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare, enligt vad yrkeshögskolan beslutar, räkna sig till godo studier som den studerande har genomfört vid en annan inhemsk eller utländsk högskola eller vid en annan läroanstalt samt ersätta studier som hör till examen, specialiseringsutbildningen, den yrkespedagogiska lärarutbildningen eller utbildningen till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare med andra studier på samma nivå. En studerande får på motsvarande sätt räkna sig till godo studier samt ersätta studier också genom kunskaper som visats på något annat sätt.

Riksdagens svar RSv 59/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den dagen eller senare.

En studerande som före ikraftträdandet av denna lag har inlett en sådan utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet och till vilken examensbenämningen förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare fogas kan avlägga denna examen eller övergå till att genomföra en sådan utbildning som avses i 11 b § i denna lag, om den studerande enligt 25 § har behörighet att söka till utbildningen. Den studerande övergår dock till att genomföra den nämnda utbildningen, om den studerande inte har avlagt examen senast den 31 juli 2037. Om den studerande inte har i 25 § avsedd behörighet att söka till utbildningen, övergår denne till att avlägga också yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet, till vilken examensbenämningen sjukskötare fogas. Yrkeshögskolan beslutar om arrangemangen i samband med övergången. Den studerande får vid övergången räkna sig till godo de studieprestationer som ingått i den utbildning som leder till examen. På de studerande som fortsätter att avlägga examen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 7 § 8 mom., sådant det lyder i lag 52/2011, och
fogas till lagen en ny 15 i § som följer:

7 §

Tidsbegränsningar

Närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det också föreskrivas om det maximala antalet studiestöds månader för sådana studier som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten.

15 i §

Studielånskompensation vid utbildning till förstavårdare, barnmorska eller hälsovårdare

Vad som i 15 b—15 h § föreskrivs om studielånskompensation gäller också de studielåntagare som inom föreskriven tid har avlagt en sådan yrkeshögskoleexamen inom social- och

Riksdagens svar RSv 59/2026 rd

hälsoområdet till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats och därtill slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen.

Berättigade till studielånskompensation är, med avvikelse från 15 b § 3 mom. och utöver de studielåntagare som anges i 1 mom. i denna paragraf, också sådana studielåntagare som har avlagt en sådan yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) har fogats och efter detta slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen inom den tid för avläggande som berättigar till studielånskompensation.

Närmare bestämmelser om den tid för att genomföra studier som berättigar till studielåntagarens studielånskompensation när studielåntagaren avlägger en sådan yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken examensbenämningen sjukskötare (YH) fogas och därtill genomför en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om en studielåntagare har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH) och efter detta har slutfört en sådan förstavårdar-, barnmorske- eller hälsovårdarutbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen, tillämpas 15 e § 2 mom. på ansökan om studielånskompensation. Folkpensionsanstalten prövar rätten till studielånskompensation i fråga om ovan nämnda utbildningar på studielåntagarens ansökan. Ansökan ska lämnas in till Folkpensionsanstalten inom två år från det att ovan nämnda utbildning har slutförts.

För en studielåntagare som efter att ha avlagt en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet till vilken har fogats examensbenämningen sjukskötare (YH) har slutfört en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen utgör studielånskompensationen, trots vad som föreskrivs i 15 f § 1 mom., högst 40 procent av den del av ett till kompensation berättigat studielån som löpt från utgången av den termin som föregick den första dagen av studierna till ingången av den termin som börjat efter dagen för slutförande av den av utbildning som berättigar till kompensation, dock inte de kapitaliserade räntorna på lånet. Om en utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen inleds under samma termin som en tidigare examen som berättigar till studielånskompensation har avlagts, ska studielånet på basis av utbildningen beaktas, när beslut fattas om rätten till studielånskompensation, från och med början av den termin som följer på inledandet av den utbildningen. Studielånskompensationens belopp beräknas på högst det lånebelopp som motsvarar studielånebeloppet enligt den tid som motsvarar den målsatta tiden för slutförande av utbildningarna i fråga eller dessa utbildningars omfattning. När beloppet på studielånskompensationen beräknas beaktas studielån på högst 400 euro per stödmånad. Studielån beaktas för nio månader per läsår. Till den del som den målsatta tiden för slutförande av utbildningarna eller utbildningarnas omfattning inte är hela år, beaktas studielånet för fem månader per halvt läsår när kompensationens maximibelopp beräknas.

Närmare bestämmelser om studielånskompensation vid fördröjda studier när studielåntagaren efter sjukskötarexamen har slutfört sådan utbildning som avses i 11 b § yrkeshögskolelagen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Denna lag tillämpas på studerande som har tagit emot en studieplats för en i 11 b § i yrkeshögskolelagen avsedd utbildning som inleds den 1 augusti 2028 eller senare. Lagen tillämpas också på studerande som har tagit emot en studieplats för en sådan utbildning som avses i 11 b § i yrkeshögskolelagen och som inleds före den 1 augusti 2028, om den studerande för första gången har anmält sig som närvarande till

Riksdagens svar RSv 59/2026 rd

utbildning som börjar den 1 augusti 2028 eller senare. På studerande som har tagit emot en studieplats vid en högskola och för första gången anmält sig som närvarande före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser om studielånskompensation som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors 20.5.2026

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare